

Přílohy

Příloha č. 1 – Výběrová bibliografie Françoise Mauriaca

Sbírky básní

Les Mains jointes, Falque, 1909.

L'Adieu à l'adolescence, Stock, 1911.

Le Disparu, Mercure de France, 1918.

Orages, Champion, 1925.

Le Sang d'Atys, Grasset, 1940.

Romány a povídky

L'Enfant chargé de chaînes, Grasset, 1913.

La Robe prétexte, Grasset, 1914.

La Chair et le sang, Emile-Paul, 1920.

Préséances, Émile-Paul, 1921.

Le Baiser au lépreux, Grasset, 1922.

Le Fleuve de feu, Grasset, 1923.

Genitrix, Grasset, 1923.

Le Mal, Grasset, 1924.

Le Désert de l'amour, Grasset, 1925.

Fabien, Au sans pareil, 1926.

Coups de couteau, Trémois, 1926.

Un homme de lettres, Lapina, 1926.

Conscience, instinct divin, Emile-Paul, 1927.

Thérèse Desqueyroux, Grasset, 1927.

Destins, Grasset, 1928.

Le Démon de la connaissance, Trémois, 1928.

Trois récits (Coups de couteau, Un homme de lettres, Le Démon de la connaissance), Grasset, 1929.

La Nuit du bourreau de soi-même, Flammarion, 1929.

Ce qui était perdu, Grasset, 1930.

Le Nœud de vipères, Grasset, 1932.

Le Mystère Frontenac, Grasset, 1933.

Le Drôle, Hartmann, 1933.

La Fin de la nuit, Grasset, 1935.

Les Anges noirs, Grasset, 1936.

Plongées, Grasset, 1938. (soubor povídek obsahující mimo jiné *Thérèse chez le docteur* a *Thérèse à l'hôtel*)

Les Chemins de la mer, Grasset, 1939.

La Pharisienne, Grasset, 1941.

Le Sagouin, Plon, 1951.

Galigai, Flammarion, 1952.

L'Agneau, Flammarion, 1954.

Un adolescent d'autrefois, Flammarion, 1969.

Maltaverne, Flammarion, 1972. (posmrtně vydaný román)

Divadelní hry

Asmodée, premiéra 22. 11. 1937 v Théâtre français, knižně vydalo nakl. Grasset, 1938.

Les Mal-aimés, premiéra 1. 3. 1945 v Théâtre français, knižně vydalo nakl. Grasset, 1945.

Passage du Malin, premiéra 9. 12. 1947 v Théâtre de la Madeleine, knižně vydalo nakl. La Table ronde, 1948.

Le Feu sur la terre, ou Le Pays sans chemin, premiéra 12. 10. 1950 v Théâtre Hébertot, knižně vydalo nakl. Grasset, 1951.

Le Pain vivant [Filmový scénář a dialogová listina], Flammarion, 1955.

Eseje

a) Eseje katolického zaměření

De quelques cœurs inquiets. Petits essais de psychologie religieuse, Société littéraire de France, 1920.

Supplément au Traité de la concupiscence de Bossuet, éd. du Trianon, 1928.

Divagations sur Saint-Sulpice, Champion, 1928.

Souffrances du chrétien, NRF, 1928.

Bonheur du chrétien, NRF, 1929.

Paroles en Espagne, Hartmann, 1930.

Le Jeudi saint, Flammarion, 1931.

Souffrances et bonheur du chrétien, Grasset, 1931.

Pèlerins, Éditions de France, 1932.

Vie de Jésus, Flammarion, 1936.

Sainte Marguerite de Cortone, Flammarion, 1945.

Terres franciscaines. Actualité de saint François d'Assise, Plon, 1950.

La Pierre d'achoppement, éd. du Rocher, 1951.

Paroles catholiques, Plon, 1954.

Le Fils de l'Homme, Grasset, 1958.

Ce que je crois, Grasset, 1962.

b) Literární kritika

Les Beaux esprits de ce temps, Champion, 1926.

Le Tourment de Jacques Rivière, La Nuée Bleue, 1926.

La Rencontre avec Pascal a L'Isolement de Barrès, Cahiers libres, 1926.

Proust, Marcelle Lesage, 1926.

Le Roman (Le Roman, Loti, Anatole France, Radiguet, Barrès), l'Artisan du livre, 1928.

La Vie de Jean Racine, Plon, 1928.

Dramaturges, Librairie de France, 1928.

Voltaire contre Pascal, éd. Belle page, 1929.

Dieu et Mammon, éd. du Capitole, 1929.

Trois Grands hommes devant Dieu (Molière, Rousseau, Flaubert), éd. du Capitole, 1930.

Blaise Pascal et sa sœur Jacqueline, Hachette, 1931.

René Bazin, Alcan, 1931.

Le Romancier et ses personnages a L'Education des filles, Corrêa, 1933.

Les Pages immortelles de Pascal, choisies et expliquées par François Mauriac, Corrêa, 1940.

Les Arbres et les pierres, Stols, 1944.

La Rencontre avec Barrès, La Table ronde, 1945.

La Trahison d'un clerc, La Table ronde, 1945.

Du côté de chez Proust, La Table Ronde, 1947.

Réponse à Paul Claudel à l'Académie française, Institut de France, 1947.

Mes Grands hommes (Voltaire contre Pascal ; Trois Grands hommes devant Dieu), éd. du Rocher, 1949.

La Mort d'André Gide, Estienne, 1952.

Rapport sur les prix de vertu, Institut de France, 1960.

c) Autobiografické spisy, deníky, memoáry

La Vie et la mort d'un poète, Bloud et Gay, 1924.

Bordeaux, Portraits de la France, Emile-Paul, 1926.

Le Jeune homme, Hachette, 1926.

La Province, Hachette, 1926.

Mes plus lointains souvenirs, Hazan, 1929.

L'Affaire Favre-Bulle, Grasset, 1931.

Commencements d'une vie, Grasset, 1932.

Journal (5 dilů), Grasset, 1934-1953.

Les Maisons fugitives, Grasset, 1939.

Le Cahier noir, Forez [Mauriacův pseudonym], éd. de Minuit, 1943.

La Nation française a une âme, Comité National des écrivains, Centre des intellectuels, Bibliothèque française, 1943.

Ne pas se renier, Fontaine, 1944.

Pages de journal, éd. du Rocher, 1945.

Le Bâillon dénoué, après quatre ans de silence, Grasset, 1945.

Journal d'un homme de trente ans, Egloff, 1948.

Lettres ouvertes, éd. du Rocher, 1952.

Ecrits intimes, La Palatine, 1953.

Bloc-Notes, Flammarion, 5 dílů zahrnujících 5 období:

tome 1, 1952-1957, Flammarion, 1958

tome 2, 1958-1960, Flammarion, 1961

tome 3, 1961-1964, Flammarion, 1968

tome 4, 1965-1967, Flammarion, 1970

tome 5, 1968-1970, Flammarion, 1971.

Mémoires intérieurs, Flammarion, 1959.

De Gaulle, Grasset, 1964.

Nouveaux Mémoires intérieurs, Flammarion, 1965.

Mémoires politiques, Grasset, 1967.

Mauriac avant Mauriac, Flammarion, 1977.

Chroniques du Journal de Clichy, Les Belles-Lettres, 1978.

Bloc-Notes 1952-1970, 5 dílů, Seuil, 1993.

Mauriac sous l'Occupation, Confluences, 1995. (uspořádal Jean Touzot)

La Paix des cimes : chroniques 1948-1955, Bartillat, 1999. (uspořádal Jean Touzot)

D'un Bloc-notes à l'autre : 1952-1969, Bartillat, 2004. (uspořádal Jean Touzot)

On n'est jamais sûr de rien avec la télévision : chroniques 1959-1964, Bartillat, 2008. (uspořádal Jean Touzot)

Journal Mémoires Politiques, « Bouquins », Robert Laffont, 2008.

Příloha č. 2 – E-mailová korespondence

Celé znění korespondence se nachází v archivu autorky DP.

François Mauriac - Život Ježíšův

Zuzka Šťastná <zu.stastna@gmail.com>
Komu: lucie.bartonova@i-triada.net

18. listopadu 2020 16:39

Vážená paní Bartoňová,

obracím se na Vás s prosbou o malou pomoc. Jsem studentka Ústavu translologie FFUK v Praze a píšu diplomovou práci na téma „François Mauriac v českých překladech“. Mimo jiné v ní podávám přehled všeho, co u nás od Mauriaca v letech 1926–2020 vyšlo, společně se syntézou předmluv, doslovů, recenzí a novinových článků. Bylo by možné se Vás zeptat několik otázek (takto po mailu, nebo třeba na Skype) ohledně vydání *Života Ježíšova* v Triádě v roce 2019? Nebo poradila byste mi, na koho se mohu obrátit?

Šlo by o jednoduché otázky jako:

- 1) Vaše produkce je nesmírně rozmanitá (i v rámci edice Delfín) - jak Vás napadlo vydat právě Mauriaca? Přišel s tím nějaký redaktor/překladatel?
- 2) Myslíte si, že Mauriacova tvorba je v českém kulturním prostředí dostatečně reprezentována? Uvažovali byste o vydání dalších děl?
- 2) Proč byl vybrán daný titul, a nikoli třeba román/esejistické dílo, které do češtiny ještě přeloženo není?
- 3) Konzultovali jste starší překlad z roku 1937 a usoudili, že není možné jej redakčně upravit, nebo rovnou oslovili překladatele V. Petkeviče?
- 4) Myslíte si, že kniha může oslovit i nevěřící čtenáře? Pokud ano, čím?

Snad toho není příliš. Moc děkuji za Váš čas.

Se srdečným pozdravem

Zuzana Šťastná

Nakladatelství Triáda <triada@i-triada.net>

20. listopadu 2020 16:30

Komu: Lucie Bartoňová - Triáda <lucie.bartonova@i-triada.net>, zu.stastna@gmail.com

Dobrý den,

kolegyně mi přeposlala Váš mail. Zkusím Vám stručně odpovědět. Pokud byste chtěla víc informací, asi by bylo lepší si buďto zavolat, nebo se případně krátce sejít.

1) *Vaše produkce je nesmírně rozmanitá (i v rámci edice Delfín) - jak Vás napadlo vydat právě Mauriaca? Přišel s tím nějaký redaktor/překladatel?*

S překladem přišel V. Petkevič, který knihu má rád a považoval starší překlad za zastaralý. Byla to pro něho i věc nějakého ozkoušení vlastních sil, protože jde o dílo překladatelsky velmi náročné, jakkoli bylo možné porovnávat i s překlady do jiných jazyků. Usoudili jsme, že do té rozmanitosti kniha zapadá, tématem, které je univerzální, i kvalitou.

2) *Myslíte si, že Mauriacova tvorba je v českém kulturním prostředí dostatečně reprezentována? Uvažovali byste o vydání dalších děl?*

Řekl bych, že to není nejhorší, porovnáme-li např. s dostupností některých jiných francouzských autorů Mauriakova formátu v překladech do češtiny. Věc se má ovšem i tak, že jde též o nějakou rezonanci autora v konkrétním čase. V posledních padesáti letech vycházejí česky zhruba dvě M. díla za deset let. Problém vidím také v tom, že o M., až na občasné překladové věci, v nichž je M. zmiňován spíš na okraj (Judt, Jackson apod.), nevychází téměř žádná sekundární literatura literárněhistorická, natož monograficky literárněhistorická, tzn. že pro nynějšího čtenáře je čím dál nezřetelnější kontext M. díla.

2) *Proč byl vybrán daný titul, a nikoli třeba román/esejistické dílo, které do češtiny ještě přeloženo není?*
Mě by nejvíc zajímal překlad Mauriakových „zápisníků“, jenomže na takovou věc nemáme překladatele.

3) *Konzultovali jste starší překlad z roku 1937 a usoudili, že není možné jej redakčně upravit, nebo rovnou oslovili překladatele V. Petkeviče?*

Jak jsem psal, s knihou přišel V. Petkevič, což jsme uvítali – protože vychází-li iniciativa od překladatele, který má tudíž na věci vnitřní zájem, je větší předpoklad, že výsledek dopadne dobře. Upravený překlad z roku 1937 bych nevydával, to by mi přišlo v současné době jako luxus. Přesto je několik knih, které bych byl případně ochoten vydat v reedici původního překladu (Bernanosův Deník venkovského faráře, Boscův Já, Pascal Dérivat), jenomže zatím vždy dostávají přednost nové práce, už proto, že sil není nazbyt, a přijde mi důležitější přicházet s něčím novým než recyklovat minulost.

4) *Myslíte si, že kniha může oslovit i nevěřící čtenáře? Pokud ano, čím?*

Kdybychom si to nemysleli, knihu bychom nevydávali. Mauriac má schopnost sestoupit do lidského nitra. Na knize se mi líbí, že Ježíšův příběh není podán jako "exkluzivní" událost, ale že se týká – i skrze další postavy, které M. v knize vykresluje – každého člověka.

Zdravím, R. Krumphanzl

Zuzka Šťastná <zu.stastna@gmail.com>
Komu: Nakladatelství Triáda <triada@i-triada.net>

20. listopadu 2020 20:39

Vážený pane Krumphanzle,

mnohokrát děkuji za vaši odpověď i váš čas. Moc si toho vážím. Myslím, že takhle to úplně stačí. Souhlasíte s tím, že bych Vás v práci citovala?

A mohu se ozvat, kdyby mě ještě něco napadlo?

Srdečně zdravím a přeji krásný víkend,
Zuzana Šťastná

Nakladatelství Triáda <triada@i-triada.net>
Komu: Zuzka Šťastná <zu.stastna@gmail.com>

20. listopadu 2020 21:02

Ano, citovat můžete (opravíte-li chyby, viz níže), a ozvat se případně taky můžete.

Zdravím a přeju mnoho zdaru, RK

François Mauriac – Život Ježíšův

Zuzka Šťastná <zu.stastna@gmail.com>

25. listopadu 2020 21:51

Komu: Vladimír.Petkevic@ff.cuni.cz

Vážený pane docente,

jsem studentka Ústavu translatologie FF UK a píšu diplomovou práci na téma „François Mauriac v českých překladech“. Mimo jiné v ní podávám přehled všeho, co u nás od něj v letech 1926–2020 vyšlo, společně se syntézou předmluv, doslovů, propagačních materiálů, recenzí a novinových článků. Mohla bych se Vás zeptat na několik otázek k překladu *Života Ježíšova*, který vyšel v roce 2019 v Triádě? Již jsem se obrátila na pana Roberta Krumphanzla, který byl velmi vstřícný, ale ráda bych získala ještě nějaké doplňující informace o tom, jak samotný překlad vlastně probíhal.

Souhlasil byste s krátkým rozhovorem (buď takto po e-mailu, nebo třeba přes Zoom)? Napadají mě otázky jako:

- 1) Co pro Vás bylo na překladu nejtěžší a proč? Co Vás na něm naopak nejvíc těšilo?
- 2) Tematicky se jedná o opravdu nadčasovou knihu. Napsána byla ale už ve třicátých letech – jak jste pracoval s jazykovou rovinou? Bylo vaším záměrem opravdu text „přenést“ k dnešnímu čtenáři, nebo jste chtěl alespoň částečně zachovat dojem, že jde o dílo staré více než osmdesát let (např. pomocí specifického tvarosloví, slovosledu apod.)?
- 3) Nahlížel jste do překladů do jiných jazyků? Pokud ano, kterých? Bylo to nápomocné?
- 4) Pracoval jste se starším překladem do češtiny z roku 1937, nebo jste se rozhodl „ho úplně nechat stranou“?
- 5) Nahlížel jste při práci do české církevní literatury (např. za účelem nasazení správné stylistické roviny)? Konzultoval jste s odborníky?
- 6) Měl byste po této zkušenosti chuť přeložit nějaké jiné Mauriacovo dílo (ať už publicistiku, esejistiku nebo románovou tvorbu)? Nebo Vás od tohoto autora zaujal právě jen *Život Ježíšův*?
- 7) V roce 1993 vydává nakladatelství Arca Jimfa Mauriacův román *Tajemství Frontenaků* a na vnitřní straně obálky je uveden seznam titulů, které ještě plánují publikovat (nic z toho se ale nerealizovalo). Mezi nimi je i nový – v té době již hotový – překlad *Života Ježíšova*. Toto je asi hloupá otázka, ale předpokládám, že se jedná ještě o úplně jiný překlad, jehož autora se mi nepodařilo dohledat (v ŽJ od Triády je uvedeno, že Váš překlad vznikl v roce 2019).

Omlouvám se, jestli jsem něco zformulovala nejasně. Budu moc vděčná za jakoukoli odpověď (i třeba jen na část otázek).

S pozdravem

Zuzana Šťastná

Komu: Zuzka Šťastná <zu.stastna@gmail.com>

Milá kolegyně,
před naší středeční, tj. zítřejší schůzkou zatím stručně odpovím na Vaše otázky:

1) *Co pro Vás bylo na překladu nejtěžší a proč? Co Vás na něm naopak nejvíc těšilo?*

Nejtěžší bylo asi to, že beletrii běžně nepřekládám (zatím jsem přeložil snad dvě či tři beletristické knihy) a že mám s beletristickými texty potíže. Navíc autor mistrně a velmi zhuštěně formuluje nějakou myšlenku a já jsem musel velmi přemýšlet o jejím smyslu, nebyl na první pohled zřejmý. Proto jsem se obložil různými dostupnými překlady této knihy a ukázalo se, že v překladech jsou rozdíly.

Těšila mne neobyčejná hloubka myšlenek a sama tematika navíc zpracovaná jedním z největších francouzských spisovatelů a zapáleným katolíkem. Lze dokonce říci, že jsem nad knihou i meditoval. A z některých ohlasů na toto české vydání vysvitlo, že i někteří čtenáři užívají této knížky k meditaci a k osobnímu duchovnímu povznesení.

A knížku v oblíbě ještě z důvodu osobního, který Vám sdělím ústně.

2) *Tematicky se jedná o opravdu nadčasovou knihu. Napsána byla ale už ve třicátých letech – jak jste pracoval s jazykovou rovinou? Bylo vaším záměrem opravdu text „přenést“ k dnešnímu čtenáři, nebo jste chtěl alespoň částečně zachovat dojem, že jde o dílo staré více než osmdesát let (např. pomocí specifického tvarosloví, slovosledu apod.)?*

Chtěl jsem text opravdu moderně tlumočit a tak jej, jak píšete, přenést k dnešnímu čtenáři. Překládat se zřetelem k češtině 30. let jsem nechtěl, mj. i proto, že bych to prostě nesvedl. A myslím, že čtenáře by to navíc odradilo. Pokud čtu třeba Bibli ve starším jazyce, pak jenom z estetických důvodů, nikoli obsahových – archaičnost mne při věcném promýšlení čtené látky ruší.

3) *Nahlížel jste do překladů do jiných jazyků? Pokud ano, kterých? Bylo to nápomocné?*

Ano a velmi. Použil jsem myslím dvou českých překladů (nebo jednoho?), překladu slovenského a německého. Německý přinesu, ostatní jsem už vrátil do knihovny.

4) *Pracoval jste se starším překladem do češtiny z roku 1937, nebo jste se rozhodl „ho úplně nechat stranou“?*

Ano, díval jsem se, jak překladatel pochopil to či ono nesnadné, ba přímo kontroverzní místo. Někdy, ba často jinak než já. Myslím, že originál je opravdu obtížný.

5) *Nahlížel jste při práci do české církevní literatury (např. za účelem nasazení správné stylistické roviny)? Konzultoval jste s odborníky?*

Ne, nenahlížel, spolehl jsem se na své zkušenosti a vzdělání. S odborníky jsem nekonzultoval, ale překladu velmi vydatně pomohl redaktor a básník Ondřej Tuček, s nímž jsem text při několika společných sezeních konzultoval z bohemistického hlediska (on francouzsky neumí). Není nad dobrého, přemýšlivého a jazykově citlivého redaktora!

6) *Měl byste po této zkušenosti chuť přeložit nějaké jiné Mauriacovo dílo (ať už publicistiku, esejistiku nebo románovou tvorbu)? Nebo Vás od tohoto autora zaujal právě jen Život Ježíšův?*

Ano, chuť bych měl, nikoli však schopnosti (jsem pouhý romanistický samouk). Při své malé zkušenosti s překlady beletrie se obávám, že bych to nezvládl. Anebo zvládl, ale dalo by mi to hroznou práci a musel bych konzultovat s řadou lidí. Vzpomínám si, jakou práci mi dal překlad Chestertonových Ohromných

maličkostí. Na práci s takovými texty nechá člověk věru kus života. Navíc jsem se odvážil překládat Mauriaca, aniž pořádně znám celé jeho dílo. Já jinak překládám odbornou či populárně naučnou literaturu, která zakládá mou překladatelskou zkušenost.

7) V roce 1993 vydává nakladatelství Arca Jimfa Mauriacův román Tajemství Frontenaků a na vnitřní straně obálky je uveden seznam titulů, které ještě plánují publikovat (nic z toho se ale nerealizovalo). Mezi nimi je i nový – v té době již hotový – překlad Života Ježíšova. Toto je asi hloupá otázka, ale předpokládám, že se jedná ještě o úplně jiný překlad, jehož autora se mi nepodařilo dohledat (v ŽJ od Triády je uvedeno, že Váš překlad vznikl v roce 2019).

Vůbec o tom nevím a velmi pochybuji, že takový překlad vznikl. Je to pro mne novinka. Ano, překlad v Triádě vyšel přesně před rokem, snad v prosinci 2019.

Zdraví Vás a na zítřejší schůzku se těší

Vladimír Petkevič

Příloha č. 3 – Seznam excerpt

Originál (1965)

(5) Plus tard, dans un salon de campagne, tu m'apparus sous les traits d'une jeune femme hagarde qu'irritaient les soins de ses vieilles parentes, d'un époux naïf : « Mais qu'a-t-elle donc ? disaient-ils. Pourtant nous la comblons de tout. »

(6) Du moins, sur ce trottoir où je t'abandonne, j'ai l'espérance que tu n'es pas seule.

(6) Les « cœurs sur la main » n'ont pas d'histoire; mais je connais celle des cœurs enfouis et tout mêlés à un corps de boue.

(9) [...] elle y retrouvait le parfum de la vie qui lui était rendue enfin; elle fermait les yeux au souffle de la terre endormie, herbeuse et mouillée [...]

(11) Marie, à cette heure, déjà s'endort dans une chambre d'Argelouse où Thérèse arrivera tard, ce soir; alors la jeune femme entendra, dans les ténèbres, ce sommeil d'enfant; elle se penchera, et ses lèvres chercheront, comme de l'eau, cette vie endormie.

(8) « Les carottes sont cuites, comme on dit. »

(12) Que lui importe ce que Thérèse éprouve ?

Palička (1929)

(7) Později ve venkovském saloně jsem tě poznal v rysech mladé, vyzáblé ženy, kterou vysilovala péče starých rodičů a prostičkého manžela: „Co je jí asi?“ říkali, „vždyť ji přece zahrnujeme vším možným!“

(8) Nicméně, mám alespoň naději, že na onom chodníku, kde jsem tě opustil, nejsi již sama.

(7) „Srdce na dlani“ nemají dějin; avšak znám dějiny srdcí zahrabaných, srdcí napitých bahnem.

(10) [...] objevovala v ní parfum života, jemuž konečně byla vrácena. Když konečně vdechovala spící, travnatou a mokrou zemi [...]

(11) V této hodině Marie již usíná v pokoji v Argelouse, kam Tereza dnes večer přijde pozdě. Pak uslyší ve tmě tento dětský spánek, skloní se a její rty budou tento spící život pít jako vodu.

(9) „Ruka je v rukávě – jak se říká.“

(12) Co je mu po tom, co Tereza pocítuje.

Heyduk (1980)

(213) Později ses mi zjevila ve venkovském saloně v podobě mladé plačící ženy, kterou dráždila péče jejích starých příbuzných a naivního manžela. „Copak je jí?“ ptali se. „Má přece všechno, co chce.“

(213) Doufám, že aspoň na tom chodníku, kde tě opustím, nejsi sama.

(213) „Srdce na dlani“ nemají své dějiny, ale znám historii srdcí pohřbených v těle z bláta.

(214) [...] nalézala v ní znovu vůni života, který jí konečně vrátili; zavírala oči v dechu spící země, travnaté, zmoklé [...]

(215) Marie už asi usíná v pokoji v Argelouse, kam se dnes Tereza vrátí hodně pozdě; uslyší ve tmě, jak dítě ve spánku oddychuje; skloní se a její rty budou hledat ten spící život jako vodu.

(214) „Je to pod střechou, jak se říká.“

(216) Co mu záleží na tom, co Tereza zakouší?

(12) Thérèse, d'un bref regard, scruta ce visage sali de bile, ces joues hérissées de durs poils d'un blanc jaune que les lanternes éclairaient vivement.

(15) Prise de panique, Thérèse balbutie, tournée vers l'avocat.

(13) Dieu merci, on tient le directeur de *La Lande conservatrice* : cette histoire de petites filles...

(10) « Croyez-moi, Larroque, faites front :prenez l'offensive dans *Le Semeur* de dimanche; préférez-vous que je m'en charge ? Il faudrait un titre comme *La rumeur infâme...* »

(16) Il faut que vous soyez comme les deux doigts de la main... Comme les deux doigts de la main, entends-tu ? Jusqu'à la mort...

(16) Tu feras tout ce que ton mari te dira de faire.

(19) Joues creuses, pommettes, lèvres aspirées, et ce large front, magnifique, composent une figure de condamné – oui, bien que les hommes ne l'aient pas reconnue coupable – condamnée à la solitude éternelle.

(21) Thérèse s'éveille, sa poitrine dilatée s'emplit du brouillard (ce doit être la descente du ruisseau blanc).

(12) Tereze se zahleděla okamžik pátravě do žlučově zbarveného obličejje, do tváří porostlých bleděžlutými, tvrdými a zježenými chlupy, které byly lucernami jasně osvětleny.

(14) Unesena šíleným strachem, Tereza koktá a obrací se k advokátovi.

(12) Chvála bohu, ředitele *Konservativních luhů* mají v hrsti pro jakýsi příběh s nedospělými dětmi.

(11) Věřte mi, Laroque, zahajte útok; napadněte je výbojně v nedělním *Rozsévači* anebo chtěl byste raději, abych to učinil místo vás? Bylo by třeba takového titulu jako „Hanebná pomluva“...

(14) Musíte býti jako dva prsty téže ruky – jako dva prsty na téže ruce, slyšíš? Až do smrti – – –

(15) Učiníš vše, co ti tvůj manžel rozkáže.

(16) Vpadlé tváře, lící kosti, vysedlé rty a ono vysoké, nádherné čelo tvořily obličej odsouzené. – – – ano, odsouzené, přes to, že muži na ní nenalezli viny – odsouzené k věčné osamocení.

(17) Tereza se probouzí; její vzdušná prsa se plní mlhou (to bude asi spád bílého potoka).

(216) Tereza pohlédla letmo na tu tvář plnou hnědých skvrn, na líce ježící se tvrdými, nažloutle bílými vousy, dopadala na ně jasná zář svítilny.

(217) Tereza se poleká, koktá obrácena k advokátovi.

(216) Mají naštěstí v hrsti ředitele *Konzervativního kraje*: ta historka s nezletilými děvčátky...

(215) „Dejte na mě, příteli, proti tomu se musíte postavit; zaútočte v nedělním *Rozsévači*; nebo bych si to měl vzít na starost sám? Měli bychom vymyslet nějaký titul, něco jako *Mrzké pověsti...*“

(217) Musíte být jako dva prsty na ruce... jako dva prsty na ruce, rozumíš, až do smrti.

(217) Uděláš všecko, oč tě manžel požádá.

(218) Propadlé tváře, vyčnívající lící kosti, sevřené rty a to široké, nádherné čelo vytvářejí podobu odsouzené – ano, i když ji lidé neuznali vinnou – , je odsouzena k věčné samotě.

(219) Tereza se probudí; nadýchne se ze široka mlhy (sjíždějí nejspíš podél Bílého potoka).

(22) Moi, je ne connais pas mes crimes [...] Je n'ai jamais su vers quoi tendait cette puissance forcenée en moi et hors de moi : ce qu'elle détruisait sur sa route, j'en étais moi-même terrifiée...

(24) Le plus précis des hommes, ce Bernard : il classe tous les sentiments, les isole, ignore entre eux ce lacs de défilés, de passages. Comment l'introduire dans ces régions indéterminées où Thérèse a vécu, a souffert ?

(26) Tout ce qui précède mon mariage prend dans mon souvenir cet aspect de pureté, contraste, sans doute, avec cette ineffaçable salissure de noces.

(27) Thérèse n'a pas réfléchi, n'a rien prémédité à aucun moment de sa vie; nul tournant brusque : elle a descendu une pente insensible, lentement d'abord puis plus vite.

(33) Adolescent, il n'était point si laid, cet Hippolyte mal léché – moins curieux des jeunes filles que du lièvre qu'il forçait dans la lande...

(38) Bernard, Bernard, comment t'introduire dans ce monde confus, toi qui appartiens à la race aveugle, à la race implacable des simples ?

(18) Já, já neznám svého zločinu. [...] Nevěděla jsme nikdy, k čemu tíhne ona šílená moc ve mně a mimo mé nitro: zničením, které způsobila cestou sama jsem byla ohromena.

(19) Bernard je nejpřesnějším z mužů; on třídí všechny pocity, osamocuje je, nezná přechodů mezi nimi ani propastí. Co činiti, aby byl uveden do oněch neurčitých oblastí, kde Tereza žila a trpěla.

(21) Všecko, co předchází mému manželství, přijímá v mých vzpomínkách tento vzhled čistoty; snad je to protiklad k onomu nesmazatelnému pošpinění, jehož se mu dostalo svatbou.

(22) Tereza nepřemýšlela, nikdy ve svém životě o ničem neuvažovala napřed; nebylo náhlých obrátů; sestupovala po nepozorovatelně šikmé ploše, na začátku zvolna a později čím dál tím rychleji.

(25) Tento špatně ulízaný Hipolyt nebyl ve svém mládí docela ničím – nic více než zajíc, který probíhá landami.

(28) Bernarde, Bernarde, jak uvésti tebe do tohoto zmotaného světa, tebe, který přináležíš rodu slepých, do rodu nesmířitelných a prostých!

(219) Já neznám své zločiny. [...] Nikdy jsem nevěděla, kam míří ta zběsilá síla ve mně a mimo mne: sama jsem se zděsila, co všecko zničila...

(220) Bernard je strašný puntičkář; třídí všechny city, izoluje je, nevidí mezi nimi tu síť soutěsek, přechodů. Jak ho uvést do těch neurčitých oblastí, kde Tereza žila, trpěla?

(221) Všecko, co bylo před mým sňatkem, dostává v mých vzpomínkách nádech čistoty; kontrastuje to nejspíš s tou nesmazatelnou špínou provázející svatbu.

(222) Tereza nikdy v životě neuvažovala, nepřemýšlela o ničem předem; nebyla tu žádná nenadálá zatáčka: sestupovala po mírném svahu zpočátku pomalu, potom rychleji.

(224) Jako jinoch nebyl ten obhroublý Hippolytos ani tak ošklivý – o děvčata se však zajímal míň než o zajíce, které honíval na landách.

(225) Bernarde, Bernarde, jak tě uvést do toho zmateného světa patříš k slepému plemeni, k neúprosnému plemeni prostoduchých lidí.

(34) Aucune idée sur rien, tandis que Thérèse dévorait du même appétit les romans de Paul de Kock, les *Causeries du lundi*, l'*Histoire du consulat*, tout ce qui traîne dans les placards d'une maison de campagne.

(43) Elle était entrée somnambule dans la cage et, au fracas de la lourde porte refermée, soudain la misérable enfant se réveillait.

(45) Mimer le désir, la joie, la fatigue bienheureuse, cela n'est pas donné à tous. Thérèse sur plier son corps à ces feintes et elle y goûtait un plaisir amer.

(48) [...] mais au vrai parce qu'ils n'en pouvaient plus d'être ensemble : lui périssait d'ennui loin de ses fusils, de ses chiens, de l'auberge où le Picon grenadine a un goût qu'il n'a pas ailleurs ; et puis cette femme si froide, si moqueuse, qui ne montre jamais son plaisir, qui n'aime pas causer de ce qui est intéressant !

(50) Non, non; ce n'était pas cette chère petite idiote, ce ne pouvait être cette couventine à l'esprit court qui avait inventé ces paroles de feu.

(55) Elle ne le haïssait pas; mais quel désir d'être seule pour penser à sa souffrance, pour chercher l'endroit où elle souffrait !

(26) V její hlavě nebylo myšlenek, nepřemýšlela o ničem, zatím co Tereza hltala romány Paul de Kocka s toutéž chutí jako „Hovory pondělní“, „Dějiny konzulátu“ a vše ostatní, co se válelo ve skříních venkovského sídla.

(32) Jako náměsíčná vstoupila do klece a když těžké dveře se s rachotem zavřely, tu se nešťastné dítě probudilo.

(33) Umění nápodobiti žádost, radost, blaženou únavu, není dáno všem lidem. Tereza uměla přizpůsobovat svoje tělo těmto lžím, které jí činily hořké potěšení.

(35) [...] ale vpravdě to bylo proto, poněvadž již nemohli býti pospolu; on hynul nudou, neboť byl nyní vzdálen svých pušek, svých psů a své hospody, kde Piconova grenadina chutná tak, jako nikde jinde; – a nad to, byla s ním výsměšná žena, která nikdy neukazuje svoji radost a která nerada hovoří o tom, co je zajímavé.

(36) Ne, ne, to nebyla ona malá hlupačka, to nemohla býti ona klášternice s krátkým rozumem; to ona zajisté nevymyslela tato žhavá slova (...)

(40) Necítla k němu nenávisti; avšak měla velikou touhu po samotě, aby mohla přemýšlet o svém utrpení, aby objevila místo, ve kterém vlastně nejvíce trpí.

(224) Neměla na nic vlastní názor, zatímco Tereza hltala se stejnou chutí romány Paula de Kocka, *Pondělky*, *Dějiny konzulátu a císařství*, všechno, co se najde ve skříních venkovského domu.

(227) Vstoupila jako náměsíčnice do klece, a když se těžké dveře s třeskem zavřely, ubohé děvče naráz procitlo.

(228) Předstírat touhu, radost, blaženou únavu, to není dáno každému. Tereza dovedla podříditi tělo této přetvářce a vychutnávala přitom trpkou rozkoš.

(229) [...] ale ve skutečnosti už to nemohli spolu vydržet: Bernard se k smrti nudil bez svých pušek, psů, hostince, kde má picon s grenadinou takovou chuť jako nikde jinde; a potom ta žena, tak chladná, tak výsměšná, která nikdy neprojevívá svou rozkoš a nehovoří ráda o tom, co je tak hrozně zajímavé!

(230) Ne, ne, to milé pitomoučké děvče, ta klášterní chovanka s omezeným rozhledem nemohla přijít na ta žhavá slova.

(232) Necítla k němu nenávist, jen toužila být sama, aby mohla myslit na své utrpení, aby mohla hledat místo, kde cítila bolest.

(57 « Voyons, Thérèse, ne discute pas pour le plaisir de discuter; tous les juifs se valent... Et puis c'est une famille de dégénérés – tuberculeux jusqu'à la moelle, tout le monde le sait. »

(58) La famille ! Thérèse laissa éteindre sa cigarette; l'œil fixe, elle regardait cette cage aux barreaux innombrables et vivants, cette cage tapissée d'oreilles et d'yeux, où, immobile, accroupie, le menton aux genoux, les bras entourant ses jambes, elle attendrait de mourir.

(64) On ne fait pas d'omelette sans casser les oeufs...

(100) Thérèse a tort de chasser le souvenir de la scène qui éclata entre le frère et la soeur. Cet homme capable de prendre rudement les poignets d'une petite fille exténuée, de la traîner jusqu'à une chambre du deuxième, d'en verrouiller la porte, c'est ton mari, Thérèse : ce Bernard qui, d'ici deux heures, sera ton juge.

(102) Sans doute estimait-il que cette provinciale ne valait pas l'ennui d'une correspondance. D'abord, une femme enceinte, cela ne fait jamais un bon souvenir.

(111) Mais elle chassait cette pensée, ayant l'amour des pins dans le sang; ce n'était pas aux arbres qu'allait sa haine.

(41) „Hleď, Terezo, nehádej se se mnou pro pouhé potěšení z hádky: židé jsou všichni stejní – – – a nad to, Azévédové jsou rodina degenerovaných – souchotinářů. To ví přece každý člověk.“

(42) Rodina! Tereza dala zhasnouti své cigaretě; dívala se upřeně na svou klec s nesčetnými a živými mřížemi, na tuto past tapetovanou ušima a očima, v níž nehybná, skrčená, s bradou opřenou o kolena a rukama svírajícíma nohy, bude čekati na smrt.

(46) Není možné připravit omeletu, aniž se rozbije vejce.

(70) Tereza nečiní dobře, potlačuje-li vzpomínku na výstup, který propuká mezi bratrem a sestrou. Tento muž je schopný hrubě sevřít v svých rukou pěsti malé, vyčerpané dívky, odvléci ji až do pokoje v druhém poschodí a zamknouti za ní dveře na zámek, to je tvůj muž, Terezo: to je Bernard, který za dvě hodiny bude tvým soudcem.

(71) Zajisté uznal, že tato venkovanka nestojí za námahu dopisování. A nad to, těhotná žena není nikdy hezkým předmětem vzpomínání.

(77) Avšak zahrnala tuto myšlenku. Ve svém srdci chovala k piniím lásku; to, co nenáviděla, to nebyly stromy.

(233) „Podívej se, Terezo: nediskutuj, jen abys diskutovala, všichni židé jsou stejní... a pak je to degenerovaná rodina, sami souchotináři, to ví kdekdo.“

(233) Rodina! Tereza nechala cigaretu uhasnout: zadívala se upřeně na onu klec s nesčetnými živými příčkami, klec, která byla samé ucho, samé oko; bude v ní čekat na smrt, nehybná, skrčená, s bradou na kolenou, paže obtočené kolem nohou.

(236) Něco musíme obětovat...

(250) Tereza marně zahání vzpomínku na scénu, která vypukla mezi bratrem a sestrou. Muž, který je schopen tvrdě uchopit vyčerpanou dívku za zápěstí, vléci ji do pokoje v druhém poschodí a zavřít na závoru dveře, to je tvůj manžel, Terezo: tentýž Bernard, který bude za dvě hodiny tvým soudcem.

(251) Myslel si nejspíš, že taková venkovanka nestojí za nudnou korespondencí. Na těhotnou ženu nezůstanou nikdy krásné vzpomínky.

(254) Zaplašila tu myšlenku, měla v krvi lásku k borovicím; její nenávisť nebyla obrácena proti stromům.

(113) L'acte qui, durant le déjeuner, était déjà en elle à son insu, commença alors d'émerger du fond de son être – informe encore, mais à demi baigné de conscience.

(120) Elle répète machinalement des mots rythmés sur le trot du cheval : « Inutilité de ma vie – néant de ma vie – solitude sans bornes – destinée sans issue. » Ah ! Le seul geste possible, Bernard ne le fera pas. S'il ouvrait les bras pourtant, sans rien demander !

(121) Mais sa solitude lui est attachée plus étroitement qu'au lépreux son ulcère : « Nul ne peut rien pour moi; nul ne peut rien contre moi. »

(123) La seule approche de cette homme avait réduit à néant son espoir de s'expliquer, de se confier.

(123) Les êtres que nous connaissons le mieux, comme nous les déformons dès qu'ils ne sont plus là !

(125) Pourquoi tout ce drame ? Cela n'aurait eu aucune importance que cet imbécile disparût du nombre des vivants. Elle remarque, sur le papier qui tremble, ses ongles mal tenus; il n'a pas de manchettes, il est de ces campagnards ridicules hors de leur trou, et dont la vie n'importe à aucune cause, à aucune idée, à aucun être.

(78) Čin, který při snídani v ní byl ještě neuvědomělý, počal se tehdy vynořovati z hlubiny její bytosti – beztvary, nicméně již z poloviny uvědomělý.

(83) Mechanicky opakuje slova do rytmu, který určuje cval koně: „Zbytečnost mého života – – nirvana mého života – – samota bezmocná – – osud bez úniku.“ Ach, ono jediné možné gesto – to Bernard neučiní. Co však, kdyby přece jenom otevřel svou náruč a netázal se po ničem?

(83) Avšak její osamocení na ní lpí více než vředy na malomocném. „Nikdo pro mne nemůže nic vykonati; nikdo nemůže nic proti mně učiniti! Jsem ztracena!“

(85) Sotvaže se však k tomuto muži přiblížila, poznala marnost naděje, že se mu kdy vysvětlí, že se mu svěří.

(85) Bytosti, které známe nejlépe, zkreslujeme, jakmile nejsou s námi.

(86) K čemu je dobré toto drama? Kdyby byl tento blbec zmizel ze světa, nic by přece na tom nezáleželo. Všimne si jeho pěstovaných nehtů na papíře, který se třese. On je z těch venkovanů, kteří mimo své díry jsou směšní a jichž život nemá pro žádnou věc, pro žádnou myšlenku, pro žádnou bytost ceny.

(255) Čin, který v ní při snídani už byl, aniž o tom věděla, začal tehdy vystupovat z hlubin její bytosti – ještě beztvary, ale už napůl vědomý.

(258) Opakuje mechanicky podle rytmu klusajícího koně: „Zbytečnost – nicotnost – celého života –, který jsem vedla a vedu – samota bez hranic – bezcílný osud.“ Ach, to jediné možné gesto Bernard neudělá. Kdyby přece jen otevřel náruč a na nic se neptal!

(258) Ale její samota na ní lpí víc než vřed na malomocném: „Nikdo pro mě nemůže nic udělat; nikdo mi nemůže škodit.“

(259) Pouhá blízkost toho muže v ní zmařila naději, že mu všechno vysvětlí, že se mu svěří.

(259) Jak se v našich představách změni lidé, které nejlíp známe, jakmile už nejsou s námi!

(260) Nač celé to drama? Vůbec nic by se nestalo, kdyby byl ten hlupák ubyl z počtu živých. Na papíře, který se mu třese v ruce, vidí jeho nepěstěné nehty; nemá manžety, patří mezi venkovany, kteří jsou směšní, když si vyšlápnu ze své vesničky, a jejichž život nemá význam pro žádný svár, žádnou myšlenku, žádnou bytost.

(128) Bernard, à cet instant, connut une vraie joie; cette femme qui toujours l'avait intimidé et humilié, comme il la domine, ce soir ! Comme elle doit se sentir méprisée ! Il éprouvait l'orgueil de sa modération.

(153) Un baiser, songe-t-elle, doit arrêter le temps; elle imagine qu'il existe dans l'amour des secondes infinies. Elle l'imagine, elle ne le saura jamais.

(151) « Elle ne quitte plus son lit, elle laisse son confit et son pain – disait, à quelque temps de là, Balionte à Balion. Mais je te jure qu'elle vide bien toute sa bouteille. Autant qu'on lui en donnerait, à cette garce, autant qu'elle en boirait. »

(162) Bernard devait se rappeler, bien des années après, qu'à l'approche de ce corps détruit, de cette petite figure blanche et fardée, il pensa d'abord : *cour d'assises*. Mais ce n'était pas à cause du crime de Thérèse. En une seconde, il revit cette image colorisée du *Petit Parisien* qui, parmi beaucoup d'autres, ornait les cabinets en planches du jardin d'Argelouse – et tandis que bourdonnaient les mouches, qu'au-dehors grinçaient les cigales d'un jour de feu, ses yeux d'enfant scrutaient ce dessin rouge et vert qui représentait *La Séquestrée de Poitiers*.

(88) V této chvíli poznal Bernard skutečnou radost, jak dokonale ovládá dnes tuto ženu, která ho vždycky zarážela a pokořovala! Jak se ona musí cítiti opovrhovanou! Byl hrdý na svoji umírněnost.

(102) „Polibek musí zastaviti čas“ a ještě si myslí: „V lásce nutně jsou nekonečné vteřiny.“ Myslí si to však jenom, nezví toho nikdy.

(101) „Neopouští již svoje lože a nakládáné ovoce i chléb nechává nedotčené,“ říkala později Balionova žena svému muži – „ale přísahám ti, vždycky vyprázdni svou láhev. Ta děvka by vypila vše, co by jí člověk dal.“

(108) Ještě za mnoho let po tomto setkání musil si Bernard ve vzpomínkách připomenouti svou první myšlenku, kterou měl, když se přiblížilo toto zničené tělo, tato malá, bílá a nalíčená tvář. Myslí si: *Soudní dvůr*. Avšak nenapadlo jej to v souvislosti se zločinem Terezy. V této vteřině se mu vybavil před očima barevný obrázek z „*Petit Parisien*“, který vedle mnohých jiných barvotisků zdobil dřevěné záchodky v zahradách argelouských – a v bzučení much a ve cvrkání cvrčků, které zaznívalo zvenčí, z denní výhně prohlížely si jeho dětské oči onen červený a zelený tisk, který zobrazoval „nevinně odsouzenou Poitiers“.

(261) Bernard v té chvíli okouší skutečnou radost; jak dnes večer ovládá tu ženu, která ho vždycky zastražovala a ponižovala, jak se asi cítí zahrnuta opovržením! Cítil pýchu nad tím, jak je mírný.

(270) Polibek jistě zastaví čas, napadne ji; myslí si, že v lásce nemají vteřiny konce. Myslí si to, ale nikdy se to nedozví.

(270) „Nevstane už ani z postele a naložené maso a chleba nechává,“ řekla za nějakou dobu Balionka Balionovi. „Ale zato láhev vypije do poslední kapky. Kolik bys toho té couře dal, tolik toho vypije.“

(274) Bernard si ještě po letech vzpomínal, že ho při pohledu na to zničené tělo, na tu bílou nalíčenou tvářičku ze všeho nejdřív napadlo: *Porota*. Ale ne kvůli Terezině zločinu. Spatřil ve vteřině před sebou ten kolorovaný obrázek z *Petit Parisien*, který s mnoha jinými zdobil prkenný záchod na argelouské zahradě; a zatímco bzučely mouchy a venku vrzaly v horku cikády, prohlížely si jeho dětské oči tu červenozelenou kresbu, která znázorňovala *Uvězněnou z Poitiers*.

(165) « Elle me méprise parce que je ne lui ai pas d'abord parlé de Marie. Comment lui expliquer ? Elle ne comprendrait pas que je suis remplie de moi-même, que je m'occupe toute entière. »

(177) Qu'il se haïssait d'avoir interrogé Thérèse ! C'était perdre tout le bénéfice du mépris dont il avait accablé cette folle : elle relevait la tête, parbleu !

(184) La route de Villandraut, le soir, entre ces pins sinistres, dire qu'il y a une heure à peine, elle souhaitait de s'y enfoncer aux côtés de Bernard !

(184) Rien ne l'intéressait de ce qui vit, que les êtres de sang et de chair.

(184) Elle farda ses joues et ses lèvres, avec minutie, puis, ayant gagné la rue, marcha au hasard.

(173) Au moment de se séparer d'elle, il ne pouvait se défendre d'une tristesse dont il n'eût jamais convenu : rien qui lui fût plus étranger qu'un sentiment de cette sorte, provoqué par autrui (mais surtout par Thérèse... Cela était impossible à imaginer).

(46) Bernard, ce garçon au regard désert, toujours inquiet de ce que les numéros des tableaux ne correspondaient pas à ceux du Baedeker, satisfait d'avoir vu dans le moins de temps possible ce qui était à voir, quelle facile dupe !

(110) Opovrhuje mnou, poněvadž jsem se jí okamžitě nezeptala na Marii. Jak jí to mám vysvětlit? Neporozuměla by, kdybych vysvětlovala, že jsem naplněna sama sebou, že cele zabírám samu sebe.

(118) Jak se nenáviděl za to, že se Terezy tázal! Pozbyl všech výhod pohrdání, kterým zahrnoval tuto šílenou ženu: u čerta, ona zdvihala hlavu!

(122) Cesta z Villandrautu, večer mezi ponurými piniemi vedle Bernarda! Snad si přála ponořiti se do ní ještě před hodinou!

(122) Ji nezajímalo nic vyjímaje to, co žije – jen bytosti z krve a z masa.

(122) Pečlivě si nalíčila rty a tváře; pak vyšla do ulice a kráčela do neznáma –

(115) V okamžiku loučení nemohl se ubrániti jakémusi smutku, k němuž by se byl nikdy nepřiznal. Nic ho nebylo tak vzdáleno, jako pocity tohoto druhu, pocity vyvolané jiným člověkem (zejména Terezou – což je snadno představitelno).

(33) Bernard, tento hoch s prázdným pohledem, vždy znepokojený tím, že čísla obrazů neodpovídala číslům v Baedekru a spokojený, když v co možno nejkratším čase viděl vše, co bylo k shlédnutí, tento hoch se dal snadno oklamati.

(275) „Pohrdá mnou, protože jsem se jí nejdřív nezeptala na Marii. Jak jí to mám vysvětlit. Nepochopila by, že myslím jenom na sebe, že ve mně není místa pro nic jiného.“

(280) Jak nenáviděl sám sebe za to, že se Terezy vpytvává! Ztrácí tím veškerý užitek z opovržení, kterým tu bláznivou zahrnul: zdvihá už zas hlavu, k d'asu!

(282) Když si pomyslí, že si ani ne před hodinou přála vracet se večer s Bernardem mezi těmi ponurými borovicemi po silnici do Villandrautu!

(282) Zajímalo ji jen to, co žije, jen bytosti z masa a krve.

(283) Nalíčila si pečlivě tváře a rty; pak vyšla na ulici a kráčela bez cíle.

(278) Ve chvíli, kdy se s ní měl rozloučit, nemohl se ubránit smutku, k němuž by se nikdy nepřiznal: nic mu nebylo vzdálenější než takovýto cit, cit vyvolaný někým jiným (obzvlášť Terezou: to bylo nepochopitelné).

(228) Jak bylo snadné oklamat Bernarda, toho chlapce s prázdným pohledem, stále znepokojeného tím, že čísla obrazů neodpovídají číslům v baedekru, zato spokojeného, že viděl v nejkratším možném čase, co bylo možné spatřit.

(46) Il était enfermé dans son plaisir comme ces jeunes porcs charmants qu'il est drôle de regarder à travers la grille, lorsqu'ils reniflent de bonheur dans une auge (« c'était moi, l'auge », songe Thérèse). Il avait leur air pressé, affairé, sérieux; il était méthodique.

(46) « Vous croyez vraiment que cela est sage ? Risquait parfois Thérèse, stupéfaite. Il riait, la rassurait. Où avait-il appris à classer tout ce qui touche à la chair – à distinguer les caresses de l'honnête homme de celles du sadique ? Jamais une hésitation.

(46) Un soir, à Paris où, sur le chemin de retour, ils s'arrêtèrent, Bernard quitta ostensiblement un music-hall dont le spectacle l'avait choqué : « Dire que les étrangers voient ça ! Quelle honte ! Et c'est là-dessus qu'on nous juge... » Thérèse admirait que cet homme pudique fût le même dont il lui faudrait subir, dans moins d'une heure, les patientes inventions de l'ombre.

(47) « Pauvre Bernard – non pire qu'un autre ! Mais le désir transforme l'être qui nous approche en un monstre qui ne lui ressemble pas. Rien ne nous sépare plus de notre complice que son délire : j'ai toujours vu Bernard s'enfoncer dans le plaisir – et moi, je faisais la morte, comme si ce fou, cet épileptique, au moindre geste eût risqué de m'étrangler.

(33) Byl uzavřen ve své rozkoši, podoben jsa oněm malým roztomilým prasátkům, která chrochtají štěstím za mřížemi nad svými kopyty a která jsou tak směšná na pohled. Vypadal vždy jako by spěchal, zaměstnaný, vážný a methodický.

(34) Odvážila-li se zděšená Tereza tu a tam říci: „Myslíš skutečně, že tj. moudré?“ – smál se a utišoval ji. Kde jenom, kde se naučil tříditi všechno to, co se týkalo těla – rozlišovati lichotky počestného muže od lichocení sadisty? Nazaváhal nikdy.

(34) Jednou večer v Paříži, kde se na zpáteční cestě zastavili, opustil Bernard vyzývavě music-hall, neboť představení ho rozhořčilo: „Uvážíme-li, že toto všechno vidí cizinci! Jaká to hanba! – – a podle toho nás posuzují – – –“ Tereza se divila, že tento stydlivý muž byl tímž člověkem, od kterého za necelou hodinu byla nucena snášeti zdoluhavé výmysly temnoty.

(34) „Ubohý Bernard – není horší nežli jsou jiní! Ale chtějí měnit bytost, která se k nám přibližuje v netvora, jenž nemá lidské podoby. Od našeho spoluvinníka nás neodděluje nic tak, jako jeho vašeň; viděla jsem vždy kterak se Bernard hrouží do své rozkoše a já jsem zůstávala nehybná právě tak, jako kdyby tento šílenec, tento padoucníci stížený

(228) Byl uzavřen do své rozkoše jako ti rozkošní vepřici, které je radost pozorovat, když v korytě za mříží funí štěstím. („To jsem já, to koryto,“ myslí si Tereza.) Tvářil se stejně jako oni uspěchaně, zaměstnaně, vážně; byl metodický.

(228) „Myslíte opravdu, že je to správné?“ odvážila se někdy Tereza, celá užaslá. Smál se, uklidňoval ji. Kde se naučil tříditi všechno, co se týká těla – rozlišovat laskání řádného muže od laskání sadisty? Nikdy nezaváhal.

(229) Když se na zpáteční cestě zastavili v Paříži, odešel Bernard jednou večer ostentativně z music-hallu, urazilo ho, co tam viděl: „Když si pomyslím, že se na tohle dívají cizinci! Jaká hanba! A podle toho nás posuzují...“ Tereza se divila, že ten cudný muž je tentýž člověk, který ji bude ani ne za hodinu nutit, aby v noční tmě snášela jeho trpělivé milostné invence.

(229) „Chudák Bernard – není horší než ostatní, ale žádost mění bytost, která se k nám přiblíží, v obludu k nepoznání. Nic nám tak neodcizí našeho partnera jako jeho nepřičetné třeštění: viděla jsem vždycky Bernarda, jak se noří do rozkoše – a já ležela jako mrtvá, jako by mě měl ten blázen, ten epileptik při nejmenším pohybu zardousit

člověk mne při nejmenším
pohybu chtěl zardousiti.

(47) Le plus souvent, au bord de sa dernière joie, il découvrait soudain sa solitude ; le morne acharnement s'interrompait. Bernard revenait sur ses pas et me retrouvait comme sur une plage où j'eusse été rejetée, les dents serrées, froide. »

(135) Au salon, Thérèse était assise dans le noir. Des tisons vivaient encore sous la cendre. Elle ne bougeait pas.

(135) Du fond de sa mémoire, surgissaient, maintenant qu'il était trop tard, des lambeaux de cette confession préparée durant le voyage ; mais pourquoi se reprocher de ne s'en être pas servie ? Au vrai, cette histoire trop bien construite demeurait sans lien avec la réalité.

(34) Na nejzazším kraji radosti nejčastěji zpozoroval svoji osamocenost a temná jeho lačnost se zastavila. Vzpamatoval se a shledával mne chladnou, se zaťatými pěstmi, jako vyvrženou na břeh moře.“

(93) Tereza seděla ve tmě salonu. Uhlíky ještě svítily v popeli. Nepohnula se.

(93) Z hlubin její paměti se vynořovaly – nyní, když již bylo pozdě – jednotlivé části zpovědi, připravované po cestě; proč však si má vyčítati, že jich nepoužila? Skutečně, toto příliš dobře sestavené líčení nemělo spojitosti s tím, co se stalo.

(229) Velmi často na pokraji vrcholné rozkoše najednou poznal, že je sám; a ponurá zběsilost ustala. Bernard přicházel k sobě a nacházel mě jakoby vyvrženou na mořský břeh, chladnou, se zuby zaťatými.“

(264) Tereza seděla potmě v salónu. V popelu ještě praskalo ohořelé dřevo. Nehýbala se.

(264) Z hlubin paměti jí vyvstaly útržky zpovědi, kterou si po cestě připravovala, ale na to už teď bylo pozdě. Proč si vyčítat, že jich nepoužila? Vpravdě ten dobře sestavený příběh neměl žádný vztah k realitě.

(135) Cette importance qu'il lui avait plu d'attribuer au discours du jeune Azévédo, quelle bêtise ! Comme si cela avait pu compter le moins du monde ! Non, non : elle avait obéi à une profonde loi, à une loi inexorable ; elle n'avait pas détruit cette famille, c'était elle qui serait donc détruite ; ils avaient raison de la considérer comme un monstre, mais elle aussi les jugeait monstrueux. Sans que rien ne parût au-dehors, il allaient, avec une lente méthode, l'anéantir.

(136) « Contre moi, désormais, cette puissance mécanique familiale sera montée – faute de n'avoir su ni l'enrayer ni sortir à temps des rouages. Inutile de chercher d'autres raisons que celle-ci « parce que c'étaient eux, parce que c'était moi... »

(136) Me masquer, sauver la face, donner le change, cet effort que je pus accomplir moins de deux années, j'imagine que d'autres êtres (qui sont mes semblables) y persévèrent souvent jusqu'à la mort, sauvés par l'accoutumance peut-être, chloroformés par l'habitude, abrutis, endormis contre le sein de la famille maternelle et toute-puissante. Mais moi, mais moi, mais moi... »

(126) « Il importe, pour la famille, que le monde nous croie unis et qu'à ses yeux je n'aie pas l'air de mettre en doute votre innocence. D'autre part, je veux me garder le mieux possible... »

(93) Jak hloupé bylo domnívati se, že rozhovory s mladým Azévédo mají jakousi důležitost? Což to všechno mělo nějaký význam? Ne! Ne! Ona podlehla hlubokému zákonu; zákonu nesmiřitelnému; nezničila této rodiny; zničila sebe; měli pravdu, dívali-li se na ni jako na netvora, avšak ona na ně pohlížela také tak. Navenek nedá nikdo nic znáti a ji pozvolným způsobem zničí.

(93) „Tento mohutný stroj rodiny bude nyní natažen proti mně, poněvadž jsem neuměla včas zabrzdit ani uniknouti z jeho chodu. Budu zbytečně shledávati jiné důvody, ježto – zde jsou oni a zde jsem já.“

(93) Přetvařovati se, zachraňovati dekorum, klamati – to všechno úsilí vynakládají jiné (mně podobné) bytosti po celý život; činila jsem to dva roky. Ony jsou však uspaný zvykem, jsou zhlouplé a dřímají v klíně mateřské a všemohoucí rodiny. A já! a já! co však já – –“

(87) „V zájmu rodiny jest, aby se svět domníval, že se shodujeme; před tváří světa nesmím pochybovati o tvé nevině. Ale naopak také, chci se co nejlépe chrániti.“

(264) Jaká hloupost, že s oblibou přikládala takovou důležitost řečem mladého Azévéda! Jako by na tom vůbec záleželo! Ne, ne: byla poslušna hlubokého zákona, neúprosného zákona; nezničila rodinu, zničí tedy oni ji; měli pravdu, že ji považovali za netvora, ale ona je také pokládá za netvory. Navenek se nic neprojeví; zničí ji zvolna, promyšleně.

(264) „V budoucnu proti mně postaví mocný rodinný mechanismus – nedovedla jsem ho ani zabrzdit, ani se včas dostat z jeho soukolí. Je zbytečné hledat jiné důvody než takovéto: protože to byli oni, protože jsem to byla já.“

(264) Nasadit si masku, uchovat si důstojnost, klamat; myslím, že v tomto úsilí, které jsem dokázala vynakládat téměř dva roky, vytrvají často jiné bytosti (moji bližní) až do smrti, zachrání je snad přizpůsobivost, omámí je zvyk, otupí, usnou v lůně mateřské, všemocné rodiny. Ale já, ale já, ale já...“

(261) „Pro rodinu je důležité, aby si lidé mysleli, že žijeme ve shodě, a abych v jejich očích nevypadal jako člověk, který pochybuje o vaší nevině, Na druhé straně se

chci mít co nejvíc na
pozoru.“

« Je vous fais peur, Bernard ?
»

„Bernarde, probouzím v tobě
strach?“

„Bojíte se mě, Bernarde?“

Il murmura : « Peur ? Non :
horreur. »

Mumlal: „Strach? – Ne:
hrůzu.“

Zahučel: „Bojím? Ne: hrozím
se vás.“

(63) Du côté de la grand-
place les volets en sont
toujours clos; mais, à gauche,
une grille livre aux regards le
jardin embrasé d'héliotropes,
de géraniums, de pétunias.

(45) Okenice vedoucí na
náměstí jsou stále ještě
zavřené; avšak mříže vlevo
odkrývají zrakům zahradu
žhnoucí heliotropy, geraniam
a petuniemi.

(267) Směrem k náměstí jsou
okenice stále zavřené, ale
vlevo je vidět mříží zahradu
svítící slunečnicemi,
pelargóniemi, petúniemi.

(34) Anne avait-elle un seul
des goûts de Thérèse?

(26) Cožpak byla Anna
jedinou láskou Terezie?

(254) Měla Anna aspoň jednu
z Tereziných zálib?

(53) Comme elle glissait le
feuilleton dans l'enveloppe, elle
y aperçut une photographie
qu'elle n'avait pas vue
d'abord.

(38) Když se snažila vsunouti
list do obálky, zpozorovala
podobiznu, již před tím
viděla.

(233) Když vkládala lístek do
obálky, spatřila tam
fotografii, které si zprvu
nevdělala.

(103) Beaucoup de femmes
meurent en couches, à la
campagne.

(71) Na venkově umírá při
porodu mnoho žen.

(285) Na venkově umírá
mnoho žen při porodu.

(13) Cela seul compte : son
ascension vers le Sénat
interrompue, compromise à
cause de cette fille (toutes des
hystériques, quand elles ne
sont pas des idiotes).

(12) Jedna věc má cenu: do
senátu již nemůže vstoupiti;
byl kompromitován tímto
děvčetem (všechny ženy jsou
hysterické, nejsou-li
méněcenné).

(244) Záleží jenom na
jednom: tato dcera mu
přerušila, pokazila cestu k
senátorské kariéře (každá je
hysterka, když ne idiotka).

(13) Dès demain, il ira voir le
préfet.

(12) Ihned zítra navštíví
okresního hejtmána.

(244) Hned zítra navštíví
prefekta.

(70) D'un geste d'automate,
Anne approchait la cuiller de sa
bouche.

(49) Anna přiblížila
samovolným pohybem lžičky k
ústům.

(238) Anna zdvíhala k ústům
lžičku jako automat.

(65) [...] mais elle est tellement
paradoxale [...]

(46) – – ale ona je někdy tak
protismyslná – –

(236) [...] ale ona mluví
v paradoxech [...]

- (88) Il me décrivit « la grande aventure des mystiques », se plaignit de son tempérament qui lui interdisait de la tenter, « mais aussi loin qu'allait son souvenir, il ne se rappelait pas avoir été pur ».
- (165) Les femmes de la famille aspirent à perdre toute existence individuelle.
- (88) « Tant d'impudeur, cette facilité à se livrer, que cela me changeait de la discrétion provinciale, du silence que chez nous chacun garde sur sa vie intérieure ! »
- (25) Notre destin, quand nous voulons l'isoler, ressemble à ces plantes qu'il es impossible d'arracher avec toutes leurs racines.
- (104) Les La Trave vénéraient en moi un vase sacré; le réceptacle de leur progéniture; aucun doute que, le cas échéant, ils m'eussent sacrifiée à cet embryon.
- (45) Ce monde inconnu de sensations où un homme la forçait de pénétrer; son imagination l'aidait à concevoir qu'il y aurait eu là, pour elle aussi peut-être, un bonheur possible – mais quel bonheur ?
- (48) Pour Thérèse, elle souhaitait de rentrer à Saint-Clair comme une déportée qui s'ennuie dans un cachot provisoire est curieuse de connaître l'île où doit se consumer ce qui lui reste de vie.
- (61) Popisoval mi „veliká dobrodružství mystiků“, stěžoval si na svoji povahu, která mu nedovoľovala pokusiti se o taková dobrodružství, neboť „nikdy, pokud si vzpomíná, nepamatuje si, že by byl býval čistým člověkem“.
- (110) Rodinné ženy touží po ztrátě své osobní existence.
- (61) Taková necudnost a taková snadnost, s jakou on se vyjadřoval, to bylo něco docela jiného než venkovská diskretnost a ticho, jimž každý člověk u nás obklopuje svůj vnitřní život!
- (20) Náš osud, chceme-li jej osamostatniti, podobá se oněm rostlinám, které je nemožno vytrhnouti se všemi kořeny.
- (72) De la Traveovi ve mně ctili posvátnou nádobu; schránku svého potomstva; a nepochybuji, že by mne tomuto embryu byli obětovali, kdyby toho bývalo potřeba.
- (33) Její obrazotvornost jí pomohla pochopiti, že v tomto neznámém světě pocitů, do něhož jí donutil muž proniknouti, i pro ni snad jsou možnosti štěstí – – avšak jakého štěstí?
- (35) Tereza se chtěla do Saint-Clairu vrátiti jako deportovaná, která se ve svém prozatímním vězení nudí a která jest zvědavá poznati ostrov, na němž má ztráviti zbytek života.
- (246) Popisoval mi „velké dobrodružství mystiků“, stěžoval si na svůj temperament, který mu nedovolí pokusit se o takové dobrodružství, ale kam až sahá jeho paměť, nevzpomíná si, že by se u něho dalo mluvit o nevinosti.
- (275) Ženy zaměřené na rodinu touží ztratit jakýkoli individuální život.
- (246) Ten nedostatek studu, ta snadnost, s jakou se celý dával, jaká to byla změna proti venkovské uzavřenosti, mlčenlivosti, jakou u nás každý zachovává o svém vnitřním životě!
- (221) Když chceme izolovat náš osud, podobá se rostlinám, které nemůžeme vytrhnout se všemi kořeny.
- (251) Manželé de la Trave ve mně uctívali posvátnou nádobu; lůžko pro jejich potomstvo; není pochyby, že by mě obětovali tomuto zárodku, kdyby k něčemu došlo.
- (228) Její fantazie jí pomáhala pochopit, že v tom neznámém světě pocitů, kam ji muž nutil proniknout, by snad bylo i pro ni nějaké štěstí – ale jaké štěstí!
- (229) Tereza toužila po Saint-Clairu jako trestankyně, která se nudí v dočasném žaláři a je zvědavá na ostrov, kde má strávit zbytek života.